

Kerekes József

BARANGOLÓ

- a felismerés zsebkönyve

Nem térkép e táj

Miről van szó? Nizza? Párizs? Prága, Madrid? Igen, igen, igen és már sorolod is vándorlásaid emlékeit. Tet-szelegsz világjáró szerepedben, inkább önmagad elringatására (ringasd el magad!). Már nem akarsz senkit elkápráztatni, ezt rég feladtad, csak önnön múltadat véded, az elszaladt éveket, bizonyítgatva állhatatosan: nem volt hiába. Erősebben, hittől szólva: volt értelme.

Prága. Ahol épek a katedrálisok, a várak, kastélyok, paloták - állnak, mert elkerülte őket török, tatár s a két világégés. Vagy a romboló kedv kimerült a Felvidéken, ott Eger környékén, a Tenkes dunántúli vidékein? Miért is ne? Ha a polgárságot mint az életmód intézményét a Donnál kellett védeni, Prága barokk katedrálisát miért ne bízhatta volna a történelem (a Mindenható?) Dobóra, a Dunántúlt mondjuk a Szigetvár kapitányára?

S amíg így ívelnek, ívelgetnek gondolataim - lassan a fennköltég határához közelítve -, fennakad tekintetem egy könyvön, amit az Aracs szervezet évi közgyűlésén is bemutatnak, s engedve egy rábeszélőnek, hazahoztam. **BARANGOLÓ, fedezd fel a Délvidéket, a Délvidék első turisztikai kézikönyve.** Rendhagyó térkép jár hozzá, egy útiterv vagy útmutató, ami messze túlvezet a Vajdaság határain, Horgostól le Szendrő

(Smederevo) és Szabács (Šabac) váromjáiig, nyugatról keletre haladva pedig Vörösmarttól, Szőlőshegyig (Kaluderovo). A magyarság emlékhelyei határolják e térképet, ahol valaha végvári vitézek portyáztak, holott kikeletkor, az sok szép madár szólt, kivel ember vígan élt, mígnem a pogány túlerő jeltelenül a föld alá sodorta őket. S ha beleolvasol, a térkép tájjá, a táj lassan HELLYÉ, SZÜLŐHELLYÉ nemesül. Nagy szó: **helyén.** **Helyén van a szíve** -, mondja a magyar ember! Míg a térnek, tájnak csak gyűjtőneve van, ami személyedben alig érint, a helynek neve van, valahogy így - **Magyarittabé:** lakosainak száma: 1. 300 fő, abból 1070 magyar. Templomkertje őrzi a két délvidéki Kosuth-szobor egyikét, a szíven lőttet. Megtudod, hogy már másodszer emel ez a maroknyi magyar templomot magának, 17 fiatalja lett ágyútöltelék a Petőfi brigádban... aztán tovább kötödsz a helyhez frissebb emlékeid segítségével: felrémlik jajsavuk a sajtóból, a gyűjtőívek címlapjairól, amikor is szélmalomharcot vívnak a Begaszentgyörgyben fészkelő, valami hivatalos álnév mögé bujt „asszimilációs bizottsággal”, mely feladatából indítatva, állhatatosan megtagadja az önálló magyar iskola létesítését. 120 magyar lurkó, ott a végeken

a 13 tantárgyból csupán 3 (hármát) hallgathat anyanyelvén emiatt - rémlik fel olvasmányodból. Mi ez, ha nem tervszerű meggyalázása az alapvető emberi jogoknak, az ország szégyenfoltjainak egyike, amit szeretnénk becipelni Európába. A fenekünkön.

Hirtelen ennyit a 115 lapos könyvecske 30. lapja kapcsán.

A maradék 114 laphoz egy rövidke vallomás: a Krivaja mégiscsak Bács-ér, ahogyan nagyanyám ejtette, Magyarcsernyén élt Engels János, az első bánági Dante-fordító (!), az Óbéga—Császártó rezervátumában él és virul a sárga tündérrózsa, az Egresben a négy szigetnél újra megjelent és rendszeresen költ a vörös gém...

Nekem ne lenne hazám?

Lapozom, olvasom és kibukik belőlem egy gondolat: szégyenletesen keveset tudok. Ám a szégyenérzettel együtt élni nem is olyan megalázó, ha az, visszatessékel emberi mivoltodba, leránt az olümposzi magasságokból, ahova félreismert előnyeid tudatában, már a

reggeli fogmosás után szárnyra kelsz.

Lassan oltanád az éjjeli lámpád, ám magától nyílik a 80. oldal. **Bácsfeketehegy.** „Folyékonyan hallgatsz, mint a kiszáradt vízesés”. (Mészöly K.) Szülőföldemről a személyes megélés emlékeire, idegenül hullnak a könyvecske mondatai. Itt még túl elevenen kísértének boldog és kevésbé boldog ismerőseink, akik szeretnek, gyűlölnek, siratnak múltat és jelent, „élnek, úgy ahogy lehet”. És az elmentek egyre hosszabbra nyúló árnyékai.

Mintha a kimaradt, apró megközelítések hiányoznának a könyvecskéből. Azért csak forgassuk és egy csendes óránkban, lámpaoltás előtt, tegyük hozzá személyes emlékeinket. Ezt elvárja tőled a BARANGOLÓ, s ettől lesz igazán értékes könyv. Tudjuk mindannyian: ha a 100 évvel ezelőtti állapotokat írhatták volna a szerzők, százszor szebb, boldogítóbb ismertető kerekedik belőle.

(Barangoló, Logos Kiadó, Tóthfalu, 500 példányban, 2004)

